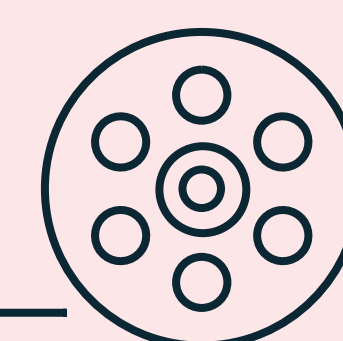


Veličan Bešter in »prva slovenska filmska tovarna«

Kralj Aleksander na Bledu
(1922)



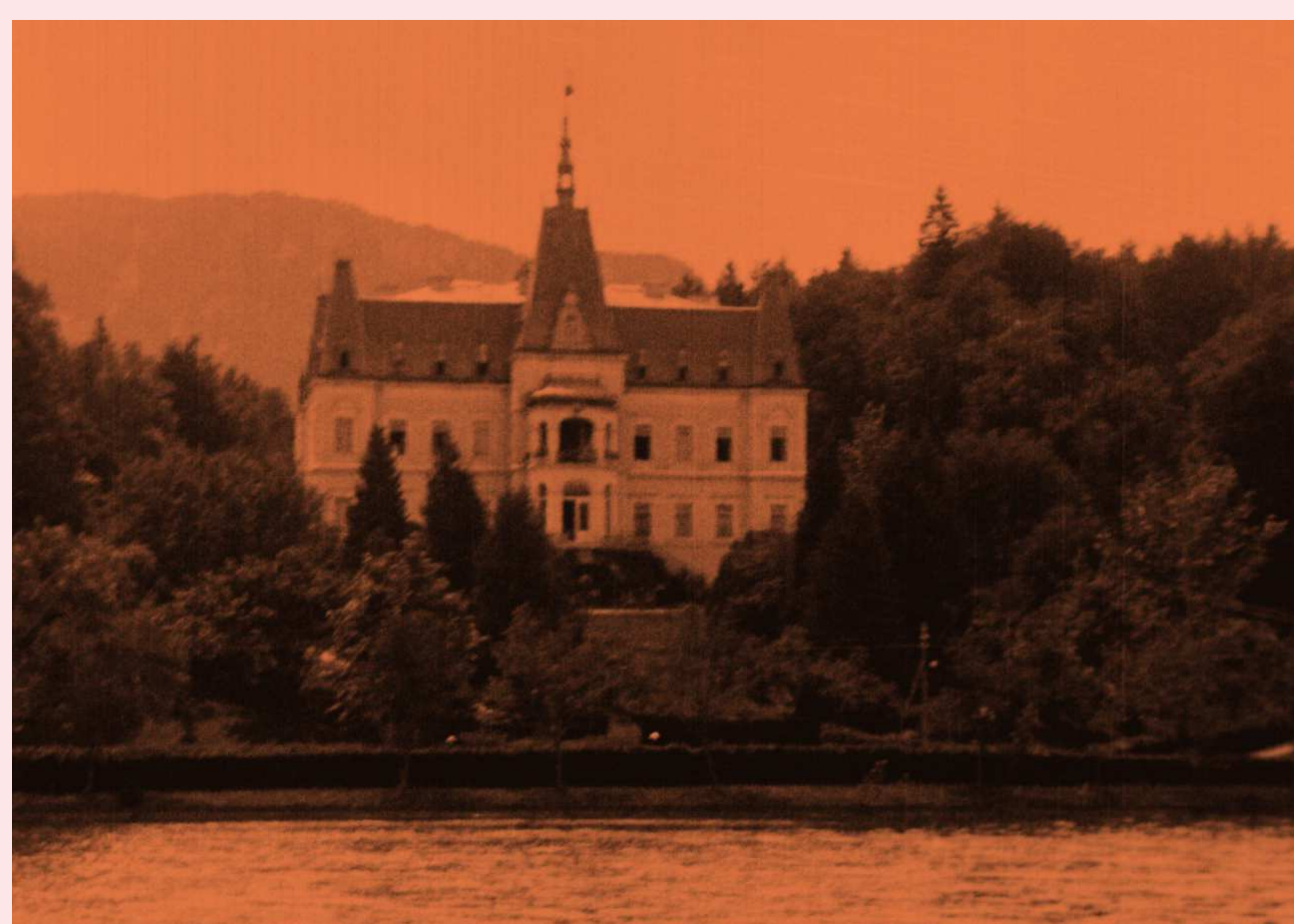
Oglas za Beštrovo filmsko dejavnost v časopisu Gledališki list iz leta 1921 (Gledališki list, 1921/1922, let. 2, št. 22)



Prihod tekmovalk na start tekmovanja v Ratečah (tonirano) (SI AS 1086/18)



Sprejem posmrtnih ostankov judenburških žrtev (SI AS 1086/28)



Kraljeva rezidenca na Bledu (tonirano) (SI AS 1086/23)

Poklicni fotograf Veličan Bešter (1891-1938) je fotografsko znanje pridobil na fotografsko-slikarski šoli na Dunaju. Slovel je zlasti po portretni in dokumentarni fotografiji. Ta nagnjenost se kaže tudi v njegovem filmskem ustvarjanju. Leta 1922 je na ljubljanskem magistratu priglasil obrt za »izdelovanje industrijskih, reklamnih, drugih filmov«, ki jih je razvijal in obdeloval v ateljeju na Aleksandrovi 5, na današnji Cankarjevi ulici. Poimenoval ga je *Slovenija-film, prva slovenska filmska tovarna Veličan Bešter, atelje Helios Ljubljana*. Svoje storitve je oglaševal v večini tedanjega časopisja.

Njegova prva ohranjena dokumentarna filma iz leta 1922, *Smučarska tekma za prvenstvo Jugoslavije v Planici pri Ratečah* in *Kralj Aleksander na Bledu*, sta hkrati prva znana filma pri nas, pri katerih je Bešter uporabil tehniko toniranja, obarvanja posameznih kadrov na filmski kopiji. Enako tehniko je uporabil tudi pri filmu *Zadnja pot narodnih mučnikov v domovino* leta 1923, ki mu je šele proces digitalnega restavriranja leta 2021

povrnil prvotno obliko in dolžino, saj je prvi del filma z izvirnim naslovom dolgo veljal za izgubljenega.

Prvi Beštrov film *Smučarska tekma za prvenstvo Jugoslavije v Planici pri Ratečah* je bil predvajan 6. aprila 1922 v kinu Ideal v Ljubljani in je tako prvi slovenski kinematografski film. Občinstvo je film dobro sprejelo, prav tako kot njegovo filmsko podjetje, ki bi po mnenju časopisnih piscev s poučnimi in propagandnimi filmi lahko prispevalo k razvoju športa in turizma pri nas. Bešter je imel dovoljenje tudi za potujoči kino.

Po zbranih podatkih naj bi Bešter posnel okrog dvanajst filmov, med katerimi naj bi bila tudi lutkovni in risani film. Ohranjenih je pet, posnetih v letih 1922-1930.

